

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v trestnej veci obžalovanej **E. B.**, trestne stíhanej **pre pokračovací trestný čin podvodu** podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Trestného zákona (zákona číslo 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov účinných do 31. decembra 2005 vrátane – ďalej len Tr. zák.), rozhodol na neverejnom zasadnutí konanom dňa 11. februára 2009 v Bratislave o odvolaniach krajského prokurátora v Nitre a obžalovanej E. B. proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo dňa 1. marca 2007, sp. zn. 7 T 3/2003,

t a k t o :

Podľa § 258 ods. 1 písm. b/, písm. c/, písm. d/ Tr. por. (zákona číslo 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov – ďalej Tr. por.) napadnutý rozsudok v celom rozsahu **sa z r u š u j e .**

Podľa § 259 ods. 1 Tr. por. vec **sa vracia** súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu **znovu prejednal a rozhodol.**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský prokurátor v Nitre podal dňa 7. novembra 2003 pod č. k. 1 Kv 20/2001-147, na Krajský súd v Nitre obžalobu (č. l. 411-423 spisu), v ktorej obvinenej E. B. kládol za vinu spáchanie pokračovacieho trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Tr. zák., ktorého sa mala dopustiť tým, že v bodoch 1/ až 5/ sa mala na škodu cudzieho majetku obohatiť tým, že iných uviedla do omylu a na cudzom majetku tak spôsobiť škodu veľkého rozsahu, pričom tohto protiprávneho konania sa mala dopustiť na skutkových základoch, že :

napriek tomu, že v čase žiadostí o peňažné pôžičky mala ďalšie nesplatené dlhy a vedela, že sľúbený záväzok nebude môcť vôbec, alebo v celom rozsahu a v dohodnutej lehote splniť,

1/ dňa 22. novembra 1998 v prevádzke P. R. na Š. požiadala tohto o pôžičku vo výške Sk 3 000 000 Sk na nákup nehnuteľnosti vo Vrábľoch s tým, že peniaze vráti do 30. novembra 1998, na základe čoho jej P. R. v prevádzke E. B., P. odovzdal finančnú hotovosť 3 000 000 Sk, čo potvrdila aj písomným prehlásením u notára, peniaze však do stanovenej lehoty ani doposiaľ napriek viacerým výzvam nevrátila, žiadnu nehnuteľnosť vo Vrábľoch nezakúpila a poškodenému P. R. tak spôsobila škodu vo výške 3 000 000 Sk,

2/ koncom roka 1997 pod zámienkou účasti na jej podnikaní požiadala H. Č. v jej byte na O. o zapožičanie peňazí, na čo jej H. Č. poskytla sumu 300 000 Sk a následne v menších čiastkach postupne 1 100 000 Sk, o prevzatí ktorých súm dňa 22. novembra 1998 spísali potvrdenie, pričom peniaze do stanovenej lehoty ani doposiaľ napriek niekoľkým výzvam nevrátila a spôsobila tak poškodenej H. Č. škodu vo výške 1 400 000 Sk,

3/ dňa 3. apríla 1997 pod zámienkou účasti na svojom podnikaní prevzala vo svojej prevádzke v G. od E. K. finančnú pôžičku v sume 400 000 Sk s tým, že ju vráti do 3. septembra 1997, dňa 15. apríla 1997 finančnú pôžičku v sume 500 000 Sk s tým, že ju vráti do 15. apríla 1998, dňa 6. mája 1997 finančnú pôžičku v sume 200 000 Sk s tým, že ju vráti do 6. septembra 1997 a niekedy v mesiaci máj alebo jún 1998 finančnú pôžičku v sume 500 000 Sk, ktoré peniaze doposiaľ napriek viacerým výzvam nevrátila a poškodenému E. K. tak spôsobila škodu vo výške 1 600 000 Sk,

4/ pod zámienkou účasti na svojom podnikaní v decembri r. 1994 prevzala od Ing. A. P. v jeho byte v N., finančnú pôžičku v sume 7 600 DEM, v septembri 1995 v sume 30 000 Sk, v decembri 1996 v sume 200 000 Sk a začiatkom mesiaca február 1997 v sume 245 000 Sk, z ktorej pôžičky v priebehu rokov 1995-1998 vrátila sumu asi 120 000 Sk, ostatné peniaze napriek viacerým výzvam doposiaľ nevrátila a použila ich pre vlastnú potrebu, čím poškodenému Ing. A. P. spôsobila škodu vo výške najmenej 507 000 Sk,

5/ pod zámienkou účasti na svojom podnikaní prevzala od P. K. vo svojej prevádzke v G. dňa 17. decembra 1998 sumu 195 000 Sk, dňa 20. decembra 1998 sumu 70 000 Sk, dňa 28. decembra 1998 sumu 50 000 Sk, dňa 29. decembra 1998 sumu 240 000 Sk, dňa 5. januára 1999 sumu 280 000 Sk, dňa 14. júna 2000 sumu 60 000 Ska v priebehu roku 2000 za účelom vyrovnávania exekúcií v rozličných menších čiastkach ďalšie finančné prostriedky v celkovej

sume 2 000 000 Sk, z ktorých v lehote splatnosti vrátila 70 000 Sk a spôsobilá tak poškodenému P. K. škodu vo výške 2 825 000 Sk .

Rozsudkom Krajského súdu v Nitre z 1. marca 2007, č. k. 7 T 3/2003-772, bola obžalovaná E. B., diametrálne odlišne v porovnaní s obžalobou, uznaná za vinnú v bode 1/ rozsudku zo spáchania trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 4, písm. b/ Trestného zákona č. 140/1961 (ďalej Tr. zák.), v bode 2/ rozsudku zo spáchania trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 4, písm. b/ Tr. zák., v bode 3/ rozsudku zo spáchania trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 3 Tr. zák., v bode 4/ rozsudku zo spáchania trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1 Tr. zák. a napokon v bode 5/ rozsudku zo spáchania trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 3 Tr. zák., ktorých sa mala dopustiť na rozdielne koncipovaných skutkových základoch, a síce tým, že:

napriek tomu, že v čase žiadostí o peňažné pôžičky, mala iné nesplatené dlhy a vedela, že sľúbený záväzok nebude môcť vôbec alebo v celom rozsahu a v dohodnutej lehote splniť, tak

1/

- koncom roka 1997 pod zámienkou účasti na jej podnikaní požiadala H. Č. v jej byte v N. o zapožičanie peňazí, na čo jej H. Č. požičala sumu 300 000 Sk a následne v priebehu roka 1998 jej v menších čiastkach požičala postupne finančnú hotovosť vo výške 1 100 000 Sk, peniaze do stanovenej lehoty na vrátenie ani doposiaľ, napriek niekoľkým výzvam, nevrátila a spôsobilá tak poškodenej H. Č. škodu vo výške 1 400 000 Sk,

- taktiež pod zámienkou účasti na svojom podnikaní, prevzala ako pôžičku od P. K. vo svojej prevádzke v obci G. dňa 20. decembra 1998 finančnú hotovosť 70 000 Sk, dňa 28. decembra 1998 finančnú hotovosť vo výške 50 000 Sk a dňa 5. januára 1999 finančnú hotovosť vo výške 280 000 Sk, z ktorých súm poškodenému postupne vrátila finančnú hotovosť vo výške 70 000 Sk a poškodenému P. K. tak spôsobilá škodu vo výške 330 000 Sk,

2/

- pod zámienkou účasti na svojom podnikaní jej dňa 3. apríla 1997 E. K. v prevádzke obžalovanej v obci G. požičal sumu 400 000 Sk s tým, že ju vráti do 3. septembra 1997, dňa 15. apríla 1997 jej požičal sumu 500 000 Sk s tým, že ju vráti do apríla 1998 a dňa 6. mája

1997 jej požičal sumu 200 000 Sk s tým, že ju vráti do 6. septembra 1997, z ktorých peňazi poškodenému E. K. vrátila 200 000 Sk a spôsobila mu tak škodu vo výške 900 000 Sk,

- taktiež pod zámienkou účasti na jej podnikaní v mesiaci február 1997 jej Ing. A. P. požičal finančnú hotovosť vo výške 245 000 Sk a v mesiaci december 1996 finančnú hotovosť vo výške 200 000 Sk,

3/ pod zámienkou účasti na svojom podnikaní jej Ing. A. P. v mesiaci december roku 1994 v N. požičal finančnú hotovosť vo výške 7 600 DEM,

4/ pod zámienkou účasti na svojom podnikaní jej Ing. A. P. v mesiaci september 1995 v N. požičal finančnú hotovosť vo výške 30 000 Sk, pričom z finančnej hotovosti odovzdanej obžalovanej E. B. vrátila Ing. A. P. sumu 120 000 Sk a tak svojím konaním v bodoch 2/, 3/, a 4/ rozsudku spôsobila poškodenému Ing. A. P. škodu vo výške 507 000 Sk,

5/ dňa 5. februára 2001 vo V., vo svojej kancelárii prevzala od P. C. zálohu vo výške 180 000 Sk, za účelom zabezpečenia dodávok kryštálového cukru a v období do 9. júna 2001 od nej postupne prevzala ďalšie zálohy, a to dňa 18. februára 2001 vo výške 110 000 Sk, dňa 4. júna 2001 vo výške 6 600 Sk a dňa 9. júna 2001 vo výške 3 000 Sk, avšak dodávku cukru nezrealizovala a peniaze nevrátila, čím spôsobila P. C. škodu vo výške 299 600 Sk.

Za to jej prvostupňový súd uložil podľa § 250 ods. 4 Tr. zák. s použitím § 35 ods. 1 Tr. zák. úhrnný nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere dva roky, na výkon ktorého ju podľa § 39a ods. 2 písm. a/ Tr. zák. zaradil do prvej nápravno výchovnej skupiny.

Podľa § 229 ods. 1 Tr. por. poškodených E. K., bytom N., P. K., bytom N., P. C., bytom M., I. P., bytom N., K. Z., bytom N., D. Č., bytom N. a Ing. D. P., bytom N. s nárokom na náhradu škody odkázal na konanie o občianskoprávných veciach.

Rovnakým rozsudkom Krajský súd v Nitre obžalovanú E. B. podľa § 226 písm. a/ Tr. por. oslobodil spod obžaloby Krajského prokurátora v Nitre, sp. zn. 1 Kv 20/01, zo dňa 30. októbra 2003 v časti skutku v bode 1/ kvalifikovanom ako trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Tr. zák., ktorého sa mala dopustiť na tom skutkovom základe, že

dňa 22. novembra 1998 v prevádzke P. R. na ul. Š., požiadala tohto o pôžičku vo výške 3 000 000 Sk na nákup nehnuteľnosti vo Vrábľoch s tým, že peniaze vráti do 30. novembra 1998, na základe čoho jej P. R. v prevádzke E. B., pohostinstvo, G. odovzdal finančnú hotovosť 3 000 000 Sk, čo potvrdila aj písomným prehlásením u notára, peniaze však do stanovenej lehoty ani doposiaľ napriek viacerým výzvam nevrátila, žiadnu nehnuteľnosť vo Vrábľoch nezakúpila a poškodenému P. R. tak spôsobila škodu vo výške 3 000 000 Sk.

Predmetný oslobodzujúci výrok rozsudku doplnil ozrejmnením, že takto postupoval preto, lebo nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý je obžalovaná stíhaná.

Podľa § 229 odsek 3 Tr. por. bol poškodený P. R., bytom N. s uplatneným nárokom na náhradu škody odkázaný na konanie o občianskoprávných veciach.

Proti tomuto rozsudku podali v zákonom stanovenej lehote odvolanie krajský prokurátor v neprospech obžalovanej a obžalovaná E. B. vo svoj prospech.

Krajský prokurátor v písomných dôvodoch odvolania (č. l. 807-812 spisu) v podstate vyjadril zásadný nesúhlas s postupom a rozhodnutím súdu prvého stupňa, a to nielen s výrokom týkajúcim sa oslobodzujúcej časti, ale aj s úpravou jednotlivých skutkov v tom zmysle, že ich krajský súd naproti pôvodnej obžalobe rozdelil na päť samostatných čiastkových skutkov (po spojení dvoch obžalôb – z 30. októbra 2003 a zo 7. júna 2004) a každý z týchto skutkov aj samostatne právne posúdil ako trestný čin podvodu, dôvodiac nesplnením časovej súvislosti medzi jednotlivými skutkami.

Vo vzťahu ku skutku uvedenému v bode 1/ obžaloby, sp. zn. 1 Kv 20/01, z 30. októbra 2003 prokurátor namietal oslobodzujúci výrok rozsudku a vyjadril nesúhlas aj s dôvodmi takéhoto postupu, prezentovanými súdom prvého stupňa v napadnutom rozsudku.

V týchto súvislostiach uviedol, že obhajoba obžalovanej B. spočívala len na prezentovaní tvrdenia, že od poškodeného P. R. nikdy sumu uvedenú v bode 1/ obžaloby neprevzala a doklad o dlhu podpísala iba pod psychickým nátlakom. Súd prvého stupňa vyhodnotil usvedčujúcu svedeckú výpoveď P. R. predčasne za nevierohodnú a bez ohľadu na iné produkované dôkazy podľa prokurátora nesprávne uzavrel, že tento dôkaz osamote

nepostačuje pre vyvodenie záveru o tom, že skutok obžalovaná spáchala. Takýto postup konajúceho prvostupňového súdu považoval prokurátor za nenáležitý, pretože ide o jednostranné hodnotenie, urobené výlučne v prospech obžalovanej bez toho, aby sa súd dôsledne zaoberal a vysporiadal aj s výpoveďou svedkyne H. R. a najmä svedka Š. P., ktorý vypovedal, že jemu osobne sa obžalovaná fakticky priznala, že poškodenému peniaze dlhuje. Navyše svedkovi mala obžalovaná dôvodiť súčasne tým, že dlh sa snaží P. R. uhradiť, ale aj iné osoby od nej pýtajú zisky za investované peniaze a tiež, že za ňou chodili aj výpalníci.

Vo vzťahu k ostatným skutkom oboch pôvodných obžalôb (novokoncipovaných skutkami v bodoch 1/ - 5/ napadnutého rozsudku) odvolateľ citoval a vyložil obsah ustanovenia § 89 ods. 19 Tr. zák. o pokračovaní v trestnom čine, resp. o pokračovaní v trestnom konaní. Podľa jeho názoru vykonané dokazovanie jednoznačne preukázalo, že obžalovaná E. B. evidentne započala podvodné konanie v decembri roku 1994 a pokračovala v ňom mesiacom september 1995 až po obdobie januára 1999. Súdnou praxou sa síce zaužívalo resp. ustálilo, že doba uplynutá medzi čiastkovými útokmi by nemala presahovať šesť mesiacov, avšak z výpovedí poškodených a svedkov v prejednávacom prípade bezpečne možno uzavrieť, že obžalovaná B. neustále vyhľadávala možnosť zapožičať si akékoľvek sumy peňazí s vedomím, že nemá z čoho pôžičky splácať (pričom podľa prokurátora zrejme bolo takýchto osôb aj viac než sa zistilo v priebehu vyšetrovania, ako to má vyplývať z výpovede svedka Ď.). Preto prokurátor vo svojom odvolaní uzavrel, že jej úmysel takýmto spôsobom sa obohacovať ku škode iných neustále v celom inkriminovanom čase skutkov 1/ - 5/ rozsudku trval, čím je daná časová súvislosť spojená s jednotiacim zámerom obžalovanej vo vzťahu ku spôsobeným škodám. Aj v prípade, že by pripustil skutočnosť, že skutok spáchaný ku škode P. C. nespĺňa náležitosti takejto časovej súvislosti, všetky ostatné skutky takúto náležitosť pokračovacieho charakteru podľa jeho názoru jednoznačne napĺňajú, takže tvoria súčasť jedného pokračujúceho protiprávneho konania vykazujúce zákonné znaky skutkovej podstaty trestného činu podvodu.

S poukazom na všetky vyššie uvedené skutočnosti preto prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 258 ods. 1 písm. b/, písm. d/, písm. e/ Tr. por. napadnutý rozsudok zrušil a trestnú vec podľa ustanovenia § 259 ods. 1 Tr. por. vrátil súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Obžalovaná E. B. v písomných dôvodoch odvolania doručených prostredníctvom obhajcu Mgr. Š. S. dňa 29. mája 2007 uviedla, že počas celého trestného konania neboli produkované také dôkazy, ktoré by ju nad všetky pochybnosti usvedčili zo spáchania žalovaných skutkov a tým aj súdnej trestnej činnosti. V zhode so svojou doterajšou obhajobou uviedla, že H. Č. (skutok v bode 1/ rozsudku) nedlhovala z titulu pôžičky ani korunu, pričom ako podiel na svojom podnikaní jej vyplatila sumu 1 230 200 Sk z titulu zisku a 780 000 Sk z titulu vkladu. Od roku 1998 Č. nedlhuje ani korunu a pokiaľ existuje písomnosť, v ktorej uznáva pôžičku 1 400 000 Sk, je to len dôsledok nátlaku zo strany Č. a jej manžela. Svedok P. K. taktiež investoval do jej podnikania, vložil doň 255 000 Sk, bola mu vyplatená suma 177 000 Sk a jej dlh k dnešnému dňu voči nemu činí 78 000 Sk. Vo vzťahu k E. K. popísala rozsah jednotlivých pôžičiek a tieto pôžičky v podstate považuje za občiansko-právny vzťah. Rovnako hodnotí vzťah a pôžičky s Ing. A. P. v časti skutku v bode 3/ rozsudku, avšak poprela pôžičku uvedenú v skutku pod bodom 4/ rozsudku. Napokon v súvislosti so skutkom uvedeným pod bodom 5/ rozsudku uviedla, že si požičala od P. C. na podnikanie 299 600 Sk, avšak túto investíciu kompenzovala dodávkou smútočných vencov. Vyslovila názor, že všetky skutky v bodoch 1/ až 5/ napadnutého prvostupňového rozsudku predstavujú občiansko-právne, resp. obchodné vzťahy a v žiadnom prípade sa v nich podľa jej právneho názoru nejedná o trestný čin, pretože jej nebola preukázaná subjektívna stránka.

Navrhla preto, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý odsudzujúci výrok rozsudok krajského súdu zrušil a domáhala sa v celom rozsahu svojho oslobodenia spod obžaloby (nešpecifikovala aplikáciu žiadneho zákonného ustanovenia Trestného poriadku).

Podľa § 254 ods. 1 Tr. por. ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 253 Tr. por., preskúma zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov rozsudku, proti ktorým môže odvolateľ podať odvolanie, i správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo rozsudku, prihliadajúc pritom i na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané.

Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom uvedeným v citovanom ustanovení predovšetkým zistil, že odvolanie proti rozsudku krajského súdu podali osoby na to zo zákona oprávnené, že ich odvolania smerovali proti výrokom, proti ktorým ho podať mohli a napokon, že tak urobili aj v lehote ustanovenej v zákone (§ 248 ods. 1 Tr. por.).

Podľa § 2 ods. 5 Tr. por. orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol náležite zistený skutkový stav veci, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. S rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy, nečakajúc na návrh strán. Priznanie obvineného nezbavuje orgány činné v trestnom konaní povinnosti preskúmať všetky okolnosti prípadu.

V zmysle ustanovenia § 2 ods. 6 Tr. por. orgány činné v trestnom konaní hodnotia dôkazy podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v súhrne, nezávisle od toho, či ich obstarali orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán.

Podľa § 89 ods. 2 Tr. por. za dôkaz môže poslúžiť všetko, čo môže prispieť na náležité objasnenie veci a čo bolo získané zákonným spôsobom z dôkazných prostriedkov. Dôkaznými prostriedkami sú najmä výsluch obvineného, svedkov, znalcov, posudky a odborné vyjadrenia, previerka výpovede namieste, rekognícia, rekonštrukcia, vyšetrovací pokus, ohliadka, veci a listiny dôležité pre trestné konanie, oznámenie (§ 59 ods. 2), použitie informačno-technických prostriedkov (§12 odsek 13) a prostriedkov operatívno-pátracej činnosti (§12 odsek 14).

Podľa § 91 ods. 1 Tr. por. výsluch obvineného sa vykonáva tak, aby poskytol, pokiaľ možno, úplný a jasný obraz o skutočnostiach dôležitých pre trestné konanie. K výpovedi alebo k priznaniu nesmie byť obvinený nijakým spôsobom donucovaný a pri výsluchu treba rešpektovať jeho osobnosť. Pravdivosť priznania obvineného orgány činné v trestnom konaní overia inými dôkazmi.

Podľa § 92 ods. 2 Tr. por. obvinenému musí byť daná možnosť k obvineniu sa podrobne vyjadriť, najmä súvisle opísať skutočnosti, ktoré sú predmetom obvinenia, uviesť okolnosti, ktoré obvinenie zoslabujú, alebo vyvracajú a ponúknuť o nich dôkazy.

Podľa § 92 ods. 3 Tr. por. obvinenému sa môžu klásť otázky na doplnenie výpovede alebo na odstránenie neúplnosti, nejasností a rozporov. Otázky sa musia klásť jasne a zrozumiteľne, bez predstierania klamlivých a nepravdivých okolností, nesmie sa v nich naznačiť, ako na ne odpovedať.

Podľa § 94 ods. 1 Tr. por. ak výpoveď obvineného v závažných okolnostiach nesúhlasí s výpoveďou svedka alebo spoluobvineného a rozpor nemožno vyjasniť ináč, môže byť obvinený postavený týmto osobám tvárou v tvár.

Podľa § 125 Tr. por. okrem iného v odôvodnení rozsudku súd stručne a jasne vyloží, ktoré skutočnosti vzal za dokázané a o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia oprel, existenciu ktorých skutočností pokladá so zreteľom na výsledky dokazovania za vylúčenú alebo pochybnú, akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, najmä pokiaľ si navzájom odporujú. Z odôvodnenia musí byť zrejmé, ako sa súd vyrovnal s obhajobou a akými právnymi úvahami sa spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke viny a trestu.

Podľa § 89 ods. 19 Tr. zák. pokračovaním v trestnom čine sa rozumie také konanie, ktorého jednotlivé čiastkové útoky vedené jednotným zámerom naplňajú skutkovú podstatu rovnakého trestného činu, sú spojené rovnakým alebo podobným spôsobom vykonania a blízkou súvislosťou v čase a predmete útoku.

Všetkými týmito procesnoprávnymi i hmotnoprávnymi ustanoveniami sa prvostupňový súd v rámci postupu svojho konania dôsledne neriadil, keď vyniesol vo veci, naproti podanej obžalobe, modifikované odsudzujúce výroky rozsudku, pričom tiež minimálne predčasne vyniesol aj oslobodzujúci výrok rozsudku.

Už v tejto fáze trestného konania je potrebné prisvedčiť oprávnenosti odvolacích námietok krajského prokurátora, koncipovaných v písomných dôvodoch odvolania spôsobom zrejmým z č. l. 807-812 spisu. Oprávnenosť týchto námietok si Najvyšší súd Slovenskej republiky plne osvojuje a v podrobnostiach na ich správnosť aj odkazuje.

Odvolací súd však, prihliadajúc aj na odvolaniami nevyčítané nedostatky, v zmysle ustanovenia § 254 ods. 1 Tr. por. navyiac zistil, že vyhláseniu napadnutého rozsudku predchádzalo konanie, ktoré je nutné označiť za chybné vzhľadom na porušenie tých zákonných ustanovení, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci. Rovnako možno konštatovať, že rozsudok vykazuje viaceré chyby, jeho skutkové zistenia sú nejasné a neúplné, pričom konajúci prvostupňový súd sa ani nevyrovnal so všetkými okolnosťami

významnými pre rozhodnutie. Procesné súdne konanie i rozsudok vykazujú zásadné pochybnosti o správnosti prijatých skutkových zistení, pričom je evidentné, že na objasnenie veci treba niektoré dôkazy opakovať.

Nepreskúmateľné a nedostatočné je aj odôvodnenie rozsudku, v ktorom prevažuje strohé reprodukovanie výpovedí. V jeho dôvodoch v zmysle ustanovenia § 125 Tr. por. absentuje výklad o tom, ktoré skutočnosti vzal súd za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia oprel a predovšetkým akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, najmä ak si navzájom odporovali.

Výsluchy obžalovanej i poškodených sú povrchné, nedostatočne konkrétne a súdne konanie postráda vecné primerané konfrontácie medzi týmito procesnými stranami, ktorých cieľom musí byť odstránenie nezrovnalostí a objektivizácia skutočného skutkového stavu veci. Dostatočná pozornosť nebola venovaná ani rozboru a hodnoteniu koncepčne dôležitých listinných dôkazov (hodnotenie potvrdenia o pôžičke z 23. novembra 1998, samozrejme vo svetle všetkých ostatných pôžičiek obžalovanej z inkriminovaného obdobia ako i z doby tesne pred ním, čo má zasa súvis s hodnotením celkovej solventnosti obžalovanej B. v posudzovanom období). K týmto okolnostiam bude nutné obžalovanú aj všetkých poškodených vypočuť, resp. svedkov R. a P. opätovne dopyčuť a primerane konfrontovať.

Len pre ilustráciu je potrebné poznamenať, že konajúci prvostupňový súd takmer bez povšimnutia, a tiež bez akéhokoľvek zdôvodnenia, ponechal svedecké výpovede Š. P. a H. R., ktorí jednak potvrdzovali solventnosť P. R. a na druhej strane objektivizovali fakt (spolu s potvrdením z 23. novembra 1998), že obžalovaná si peniaze od neho v skutočnosti aj požičala. Hoci v týchto osobách sa jedná o významných svedkov, niet v dôvodoch napadnutého rozsudku o ich svedeckých výpovediach z hľadiska hodnotenia dôkazov ani zmienky. Pritom zároveň však prvostupňový súd za tejto situácie pri posudzovaní dôkazov ohľadne skutku v bode 1/ obžaloby nepravdivo konštatuje, že nemá k dispozícii iné dôkazy ako práve a výlučne nevierohodnú svedeckú výpoveď P. R., čo má podľa jeho stanoviska byť jediný dôkaz slúžiaci v tomto bode proti obžalovanej a súčasne preukazujúci oprávnenosť dotknutých tvrdení obžaloby v tom smere, že poškodený R. obžalovanej B. v minulosti skutočne peniaze požičal a táto mu ich nevrátila.

Krajský súd skutočne vyhodnotil dosiaľ vykonané dôkazy povrchne, jednostranne účelovo v prospech obžalovanej a vonkoncom sa nezaoberal vyššie uvedenými dôkazmi, ktoré prezentujú iné než prijaté závery. Ani za terajšieho dôkazného stavu sa nemožno stotožniť so záverom súdu, že usvedčujúca svedecká výpoveď P. R. je jediným dôkazom svedčiacim o vine obžalovanej v rozsahu skutku bodu 1/ obžaloby, pretože naznačené svedčí o opaku. Naviac konajúci prvostupňový súd v hodnotení dôkaznej situácie v zmysle § 2 ods. 6 Tr. por., okrem už uvedeného, absolútne nijako nevyhodnotil listinný dôkaz založený na č. 1. 225 spisu, hoci z tam založeného potvrdenia vyplýva, že pred notárkou dňa 23. novembra 1998 obžalovaná potvrdila prevzatie sumy 3 000 000 Sk od P. R.. V kontexte uvedeného súd nechal bez povšimnutia aj okolnosti, ktoré sú zo spisového materiálu rovnako nepochybné a nimi sú fakty a dôkazy o tom, že obžalovaná si v minulosti opakovane niekoľkonásobne požičiavala státisícové i miliónové sumy od ďalších osôb (K., K., B., Č., P.).

Podľa ustanovenia § 258 ods. 1 Tr. por. odvolací súd zruší napadnutý rozsudok aj

b/ pre chyby rozsudku, najmä pre nejasnosť alebo neúplnosť jeho skutkových zistení alebo preto, že sa súd nevyrovnal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie,

c/ ak vzniknú pochybnosti o správnosti skutkových zistení, na objasnenie veci treba dôkazy opakovať, alebo vykonávať ďalšie dôkazy a ich vykonávanie pred odvolacím súdom by znamenalo nahrádzať činnosť súdu prvého stupňa,

d/ ak bolo napadnutým rozsudkom porušené ustanovenie Trestného zákona.

Podľa § 259 ods. 1 Tr. por. ak po zrušení napadnutého rozsudku alebo niektorej jeho časti treba urobiť vo veci nové rozhodnutie, vráti odvolací súd vec spravidla súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Na základe všetkých vyššie uvedených okolností Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolaniu krajského prokurátora vyhovel, podľa § 258 ods. 1 písm. b/, písm. c/, písm. d/ Tr. por. napadnutý prvostupňový rozsudok v celom rozsahu zrušil a podľa § 259 ods. 1 Tr. por. vrátil vec súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Úlohou prvostupňového súdu bude vykonať vo veci v zmysle ustanovenia § 264 odsek 1 Tr. por. všetky tie úkony a doplnenia, ktoré z vyššie uvedených dôvodov rozhodnutia odvolacieho súdu vyplývajú a ktorých vykonanie týmto odvolací súd nariaďuje. Až po doplnení dokazovania v naznačených smeroch bude možné pristúpiť k zákonnému a spoľahlivému hodnoteniu dôkazov, ako to má na mysli ustanovenie § 2 odsek 6 Tr. por. Aj v tomto štádiu je však nutné upozorniť konajúci prvostupňový súd na dôsledné splnenie povinnosti vyplývajúcej z ustanovenia § 125 Tr. por. o náležitostiach odôvodnenia rozsudku.

Úlohou súdu prvého stupňa bude po vykonaní úplného, korektného a dostatočného dokazovania jednotlivo i v súhrne dôkazy vyhodnotiť a zákonne rozhodnúť. Krajský súd bude musieť opätovne zvážiť a vyhodnotiť právne stanovisko obžaloby pojednávajúce o oprávnenosti aplikovania záverov o pokračovacom charaktere žalovaných skutkov, teda vysporiadať sa s tvrdením prokurátora v tom smere, či v súdených skutkoch išlo v podstate o zaužívanú a dlhodobú metódu práce obžalovanej a spôsob jej podnikania v inkriminovanom období bez svojich vlastných finančných prostriedkov, resp. či v celom období podnikala z cudzieho a či v obžalobe popísaným spôsobom nakladala s finančnými prostriedkami, resp. takto získanými zdrojmi.

Pokiaľ sa obžalovaná domáhala posúdenia protiprávneho konania len ako občiansko-právnych vzťahov s jednotlivými poškodenými, bude úlohou prvostupňového súdu vysporiadať sa aj s takouto jej obhajobou. Predovšetkým však bude nutné, aby sa súd vysporiadal s nasledovnou skutočnosťou. V podanej obžalobe je prezentované celé protiprávne konanie E. B. ako jeden pokračovací trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Tr. zák., a preto v prípade rozhodovania o jej nevine z niektorého čiastkového skutku, je s ohľadom na možný (a prokurátorom reálne žalovaný) pokračovací charakter, potrebné skúmať alternatívy, či vôbec môže prichádzať do úvahy oslobodzujúci výrok rozsudku, alebo naopak bude na mieste len vypustenie, resp. pominutie tohto jedného čiastkového skutku celého pokračovacieho trestného činu (v spojitosti s možným problémom veci rozsúdenej, tzv. *res iudicata*).

Aj v posledne uvedenom smere je totiž rozsudok krajského súdu zo dňa 1. marca 2007 chybný a právna kvalifikácia ustálená v jeho odsudzujúcej časti (č. 1. 774, 775 spisu) je nesprávna (zhoda s dôvodmi odvolania prokurátora). Nesprávnosť je zrejmá na prvý pohľad už napríklad pri skutkoch v bodoch 2/, 3/ a 4/ odsudzujúcej časti tohto rozsudku,

kde sa jedná o rovnakú osobu poškodeného, rovnaké miesto pôžičky a totožnú zámienu páchatel'a, prosto zhodu všetkých možných a do úvahy prichádzajúcich okolností súvisiacich s posudzovaním pokračovania v trestnom čine, či s pokračovaním v konaní, pričom len časové hľadisko má väčšie než obvykle vyskytujúce sa rozpätie. Zo spisového materiálu v týchto súvislostiach však vyplýva, že obžalovaná si požičiavala pred i po tomto období peniaze aj od ďalších osôb, a to aj (a nielen) tých, v súvislosti s ktorými bola napadnutým rozsudkom uznaná za vinnú. Ustálené skutky napadnutého rozsudku prezentujú nasledovné obdobia. V bode 1/ v prvej časti preukazujú koniec roka 1997 a priebeh roku 1998, v druhej časti prelom rokov 1998/1999. Tento skutok v bode 1/ možno s ohľadom na rovnaký zámer obvinenej, miesto činu, spôsob i následky veľmi dobre identifikovať aj z časového hľadiska s ostatnými skutkami, a to bez ohľadu na to, že medzi všetkými posudzovanými skutkami môže byť aj dlhšia ako súdom prvého stupňa spomínaná šesťmesačná doba. Dosiaľ vykonané dôkazy preukazujú totiž jednotiaci zámer obžalovanej podnikat' dlhodobo a bez bližšie stanoveného, resp. vytýčeného časového horizontu, ktorý by bol užšie špecifikovaný. Rozhodne však možno tento časový horizont podradiť pod celú dobu jej podnikania, čo sa súčasne kryje s dobou brania finančných hotovostí od iných majetných osôb, teda tzv. pôžičiek. Už dosiaľ vykonané dôkazy pritom preukazujú, že obžalovaná nesporne išla do takého podnikania bez vlastných finančných prostriedkov a opakovane si požičiavala aj veľké finančné čiastky, ktoré sa jej v inkriminovaných obdobiach ani vrátiť nepodarilo. V kontexte vyššie uvedeného skutok v bode 1/ vykazuje časovú súvislosť s ďalšími skutkami odsudzujúcej časti rozsudku, nesporne však primárne minimálne so skutkami v bode 2/ ohľadne poškodeného Ing. P..

Majúc na zreteli všetky okolnosti prípadu, najmä však priestor, zámer, všeobecnú situáciu obžalovanej, spôsob jej podnikania, finančné prostredie v ktorom sa pohybovala, ale aj okruh či rozsah ňou opakovane oslovovaných poškodených (žiadosti o opakované vysoké pôžičky), je možné ustáliť aj časovú súvislosť medzi skutkami uvedenými v ostatných bodoch odsudzujúceho rozsudku inak ako to urobil (ale nedostatočne zdôvodnil) prvostupňový súd v napadnutom rozsudku, a síce tak ako to koncipoval v právnej kvalifikácii obžaloby krajský prokurátor. Skutky v bodoch 2/, 3/, 4/ preukazujú jednotiaci zámer obžalovanej postupne a cielene odčerpávať peniaze od Ing. P., a to vždy keď sa na to vyskytla príležitosť (preto skutky prezentujúce december roku 1994, september roku 1995, február až september 1997 spoločne s ďalšími skutkami obžaloby vôbec nemusia vyvracať úvahy o pokračovaní v konaní, ktoré sa ukazuje sporným v právnych názoroch prokurátora a súdu

prvého stupňa). Úlohou krajského súdu bude preto znova venovať pozornosť otázkam obžalobou navrhovaného právneho posúdenia všetkých protiprávnych konaní obžalovanej E. B..

Vyššie špecifikované dôvody viedli Najvyšší súd Slovenskej republiky k tým záverom, ako sú uvedené v enunuciáte tohto rozhodnutia.

V ďalšom konaní bude krajský súd povinný vykonať všetky vyššie uvedené dôkazy naznačené v tomto rozhodnutí, eventuálne vykonať i dôkazy nové, ktorých vykonanie sa ukáže byť potrebným, a v kontexte dôkazov vo veci zákonne rozhodnúť. Ako bolo vyššie konštatované, dôvody rozhodnutia musia striktné zodpovedať ustanoveniu § 125 Tr. por., čo má význam aj z pohľadu samotnej preskúmateľnosti rozhodnutia. Na margo napadnutého rozsudku treba dodať, že v skutku uvedenom pod bodom 3/ odsudzujúcej časti je vyčíslená na rozdiel od ďalších skutkov škoda v inej, v súčasnosti neexistujúcej mene. To pro futuro napokon z pohľadu ostatných skutkov platí aj o zmene meny Slovenskej republiky počnúc kalendárnym rokom 2009.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.

V Bratislave 11. februára 2009

JUDr. Ján M i h a l, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová